

30.1.2015

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ

Θέμα: Αναφορά αριθ. 1608/2013, του Olaf Vollmer, γερμανικής ιθαγένειας, σχετικά με την ασφάλιση των ταξιδιωτών σε περίπτωση πτώχευσης αεροπορικής εταιρείας

1. Περίληψη της αναφοράς

Ο αναφέρων παραπέμπει στην πρακτική που ακολουθείται από εταιρείες οργανωμένων ταξιδιών σχετικά με την ασφάλιση των ταξιδιωτών σε περίπτωση πτώχευσης αεροπορικής εταιρείας. Από τους ταξιδιώτες καταβάλλεται κατ' αποκοπήν ένα ποσό για διαμονή και μεταφορά, καθώς και το 20% του ασφαλιστηρίου συμβολαίου πτώχευσης που συνάπτει ο διοργανωτής. Ωστόσο, οι υπολογισμοί του κόστους της αεροπορικής εταιρείας βασίζονται σε στοιχεία του προηγούμενου έτους και δεν κάνουν καμία πρόβλεψη για την ασφάλιση, μετατοπίζοντας έτσι τους κινδύνους πτώχευσης στους ταξιδιώτες και τους διοργανωτές. Συνεπώς, ο αναφέρων ζητεί ίση μεταχείριση για τους διοργανωτές και τις αεροπορικές εταιρείες, απαιτώντας από αμφοτέρους την παροχή ασφαλιστικής κάλυψης, με την καταβολή 20% από το κάθε μέρος.

2. Παραδεκτό

Χαρακτηρίστηκε παραδεκτή στις 4 Ιουνίου 2014. Η Επιτροπή κλήθηκε να παράσχει πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 216, παράγραφος 6, του Κανονισμού.

3. Απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 30 Ιανουαρίου 2015

Η αναφορά

Ο αναφέρων βασικά ζητεί από την ΕΕ να επεκτείνει την προστασία των καταναλωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας των διοργανωτών οργανωμένων ταξιδιών ώστε να καλύπτει τους

επιβάτες που αγοράζουν μεμονωμένα αεροπορικά εισιτήρια.

Η αρχή της προστασίας έναντι της αφερεγγυότητας των διοργανωτών οργανωμένων περιηγήσεων ή διακοπών διατυπώνεται στο άρθρο 7 της οδηγίας 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τα οργανωμένα ταξίδια, και τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις¹. Σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 90/314/ΕΟΚ, οι διοργανωτές² οργανωμένων ταξιδίων υποχρεούνται να «αποδεικνύουν ότι διαθέτουν επαρκείς εγγυήσεις, κατάλληλες να εξασφαλίσουν, σε περίπτωση αφερεγγυότητας, την επιστροφή των καταβληθέντων και τον επαναπατρισμό του καταναλωτή».

Ο αναφέρων αναφέρει συγκεκριμένα την υποχρέωση των διοργανωτών και των πωλητών να παραδίδουν στους ταξιδιώτες έγγραφο, το οποίο πιστοποιεί ότι έχει παρασχεθεί προστασία έναντι της αφερεγγυότητας από ασφαλιστική εταιρεία ή τράπεζα («πιστοποιητικό εξασφάλισης»), καθώς και στο γεγονός ότι δεν επιτρέπεται οι διοργανωτές να ζητούν από τους ταξιδιώτες να καταβάλουν προκαταβολικά ποσό μεγαλύτερο του 20% της συνολικής τιμής, στοιχεία που αποτελούν ιδιαιτερότητες της μεταφοράς της οδηγίας 90/314/ΕΟΚ στο γερμανικό δίκαιο και της νομολογίας των γερμανικών δικαστηρίων.

Τονίζει ότι οι αεροπορικές εταιρείες που πωλούν μεμονωμένα εισιτήρια δεν υπόκεινται σε αυτούς τους κανόνες και χρεώνουν τη συνολική τιμή του εισιτηρίου έως και ένα έτος πριν την ημερομηνία της πτήσης, χωρίς να χρειάζεται να εξασφαλίσουν προστασία έναντι της αφερεγγυότητας. Επισημαίνει ότι, αν συμπεριλαμβάνεται πτήση σε ένα οργανωμένο ταξίδι, οι διοργανωτές υποχρεούνται να καταβάλουν πρόωρα την τιμή του εισιτηρίου στην αεροπορική εταιρεία, ωστόσο η προκαταβολή που δύνανται να ζητήσουν από τους πελάτες τους δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% της συνολικής τιμής, ενώ υποχρεούνται να καλύψουν τον κίνδυνο αφερεγγυότητας της αεροπορικής εταιρείας.

Κατά την άποψη του αναφέροντος, για λόγους προστασίας των καταναλωτών και για να εξαλειφθεί η διάκριση έναντι των διοργανωτών οργανωμένων ταξιδίων σε σύγκριση με τις αεροπορικές εταιρείες, η έννοια του «πιστοποιητικού εξασφάλισης» (δηλαδή η υποχρέωση εξασφάλισης προστασίας έναντι της αφερεγγυότητας) και η απαγόρευση χρέωσης προκαταβολών που υπερβαίνουν το 20% της συνολικής τιμής, πρέπει να ισχύουν και για τις αεροπορικές εταιρείες.

Παρατηρήσεις της Επιτροπής

Η οδηγία 90/314/ΕΟΚ καλύπτει τους προκαθορισμένους συνδυασμούς διαφόρων ταξιδιωτικών υπηρεσιών (π.χ. πτήση και κράτηση ξενοδοχείου) και όχι τις μεμονωμένες πτήσεις. Περιλαμβάνει την υποχρέωση των διοργανωτών «ή/και των πωλητών, που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση» να εξασφαλίζουν προστασία έναντι της αφερεγγυότητας, έτσι ώστε οι ταξιδιώτες να λαμβάνουν αποζημίωση των πληρωμών τους και να μεταφέρονται στον τόπο προέλευσής τους («επαναπατρισμός»), σε περίπτωση μη παροχής των ταξιδιωτικών υπηρεσιών που συμπεριλαμβάνονται στο οργανωμένο ταξίδι λόγω αφερεγγυότητας ή πτώχευσης του παρόχου. Η προστασία αυτή εισήχθη το 1990 με σκοπό την

¹ ΕΕ L158 της 30.6.1990, σ. 59.

² Ορισμένα κράτη μέλη απαιτούν επίσης από τους πωλητές (ταξιδιωτικοί πράκτορες) να εξασφαλίζουν προστασία έναντι της αφερεγγυότητας.

προστασία των καταναλωτών από τον κίνδυνο αφερεγγυότητας εταιρειών του τομέα οργανωμένων ταξιδιών.

Παρόλο που η αρχή προστασίας έναντι της αφερεγγυότητας διατυπώνεται στην οδηγία, οι λεπτομέρειες του καθεστώτος προστασίας έναντι της αφερεγγυότητας ορίζονται στους νόμους των κρατών μελών που μεταφέρουν την οδηγία στο εθνικό δίκαιό τους. Η οδηγία δεν ορίζει, ως τέτοια, την έννοια του «πιστοποιητικού εξασφάλισης» και δεν περιέχει κανόνες σχετικά με τις προκαταβολές. Η Επιτροπή κατανοεί ότι η απαγόρευση της χρέωσης προκαταβολών που υπερβαίνουν το 20% της συνολικής τιμής απορρέει από την εφαρμογή των γερμανικών κανόνων περί καταχρηστικών ρητρών συμβάσεων από τα γερμανικά δικαστήρια, οι οποίοι μεταφέρουν στο δίκαιο της χώρας την οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες στις συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές¹.

Στην πρόσφατη πρότασή της για μια εκσυγχρονισμένη οδηγία για τα οργανωμένα ταξίδια,² η Επιτροπή πρότεινε να επεκταθεί η προστασία που ισχύει για τα προκαθορισμένα οργανωμένα ταξίδια σύμφωνα με την οδηγία 90/314/ΕΟΚ, ώστε να καλύψει τις νέες μορφές οργανωμένων ταξιδιών που συνήθως αγοράζονται από τους ταξιδιώτες μέσω του διαδικτύου. Επιπλέον, η Επιτροπή πρότεινε να εξασφαλιστεί ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας για τους «εξατομικευμένους ταξιδιωτικούς διακανονισμούς», στους οποίους υπάρχει λιγότερο αυστηρή σύνδεση μεταξύ των διάφορων ταξιδιωτικών υπηρεσιών σε σύγκριση με τα οργανωμένα ταξίδια. Αν η πρόταση αυτή εγκριθεί από τον συννομοθέτη, θα εισαγάγει την υποχρέωση εξασφάλισης προστασίας έναντι της αφερεγγυότητας για τις αεροπορικές εταιρείες που διευκολύνουν την αγορά επιπρόσθετων ταξιδιωτικών υπηρεσιών σε μία κράτηση ταξιδιού ή διακοπών, π.χ. την κράτηση ξενοδοχείου ή την ενοικίαση αυτοκινήτου στον ταξιδιωτικό προορισμό.

Η πρόταση της Επιτροπής βρίσκεται υπό εξέταση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο ψήφισε, σε πρώτη ανάγνωση, στις 12 Μαρτίου 2014³, και από το Συμβούλιο, το οποίο ενέκρινε μια γενική προσέγγιση στις 4 Δεκεμβρίου 2014.

Όσον αφορά τα «μεμονωμένα» αεροπορικά εισιτήρια, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η συνοχή ανάμεσα στη νομοθεσία περί οργανωμένων ταξιδιών και τη νομοθεσία περί αεροπορικών εισιτηρίων δεν συνεπάγεται απαραίτητα ότι οι ταξιδιώτες που αγοράζουν μόνο την πτήση τους πρέπει να απολαμβάνουν ακριβώς τα ίδια δικαιώματα με τους ταξιδιώτες οργανωμένων ταξιδιών. Αντ' αυτού, στόχος της ΕΕ είναι να προστατεύσει περισσότερο τους «ταξιδιώτες οργανωμένων ταξιδιών», καθώς η συμβατική σχέση αυτής της μορφής ταξιδιού είναι περιπλοκότερη και πιο ασυνήθιστη, συμπεριλαμβάνει περισσότερους του ενός παρόχους

¹ ΕΕ L 95, 21.4.1993, σ. 29-34

² Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα οργανωμένα ταξίδια (ταξιδιωτικά πακέτα) και τους εξατομικευμένους ταξιδιωτικούς διακανονισμούς, η οποία τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και την οδηγία 2011/83/ΕΕ και καταργεί την οδηγία 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου, COM(2013)512 τελικό.

³ Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2014, σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα οργανωμένα ταξίδια (ταξιδιωτικά πακέτα) και τους εξατομικευμένους ταξιδιωτικούς διακανονισμούς, η οποία τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και την οδηγία 2011/83/ΕΕ και καταργεί την οδηγία 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου, (COM(2013)0512 - C7-0215/2013 – 2013/0246(COD)) (Συνήθης νομοθετική διαδικασία: πρώτη ανάγνωση).

υπηρεσιών, καλύπτει μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα και συχνά απαιτεί καταβολή υψηλότερων προκαταβολών.

Παρόλο που η αναλογία των επιβατών που θίγονται από περιπτώσεις αφερεγγυότητας εταιρειών είναι πολύ χαμηλή, οι μεμονωμένοι επιβάτες που θίγονται από περιπτώσεις αφερεγγυότητας ενδέχεται να υφίστανται σημαντικές επιπτώσεις, ιδίως όσοι καταλήγουν αποκλεισμένοι μακριά από τον τόπο προέλευσής τους. Ωστόσο, δεδομένων του σημαντικού κόστους και των πρακτικών δυσκολιών της προστασίας έναντι της αφερεγγυότητας των αεροπορικών εταιρειών, πριν εξετάσει το ενδεχόμενο πρότασης νέας νομοθεσίας στον τομέα αυτόν, η Επιτροπή πρότεινε, μέσω της ανακοίνωσής της για την προστασία των επιβατών σε περίπτωση αφερεγγυότητας αεροπορικών εταιρειών, (COM(2013)129 τελικό) αρχικά να καταστεί αυστηρότερη η εποπτεία της αδειοδότησης των αερομεταφορέων της ΕΕ με βάση τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1008/2008 και να εξασφαλιστεί η συνεργασία με τις ενώσεις των αεροπορικών εταιρειών της ΕΕ ώστε να θεσπιστούν εθελοντικοί διακανονισμοί (π.χ. παροχή «ναύλων διάσωσης» και συνοδευτικών μέτρων σε τέτοιες καταστάσεις, όπως η προσφορά μειωμένων τελών αεροδρομίου).

Στις 25 Νοεμβρίου 2014, η Διεθνής Ένωση Αεροπορικών Μεταφορών (IATA) ανακοίνωσε μια συμφωνία που επισημοποιεί τους ναύλους διάσωσης. Η εθελοντική συμφωνία της IATA εκ μέρους όσων εκ των μελών της πραγματοποιούν πτήσεις προς, από και εντός της Ευρώπης θα καλύπτει τον επαναπατρισμό των επιβατών που αδυνατούν να επιστρέψουν στον τόπο προέλευσής τους λόγω χρεοκοπίας (βλ. δελτίο τύπου IATA στη διεύθυνση: <http://www.iata.org/pressroom/pr/Pages/2014-11-25-01.aspx>).

Επιπλέον, στην πρότασή της για αναθεώρηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 261/2004 (COM(2013)130 τελικό), η Επιτροπή πρότεινε τη δημιουργία σχεδίων έκτακτων μέτρων που θα εφαρμόζονται σε περιπτώσεις ακυρώσεων πολλαπλών πτήσεων, ώστε τα αεροδρόμια, οι αεροπορικές εταιρείες και οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών εδάφους να συντονίζονται για να βοηθούν αποτελεσματικά τους αποκλεισμένους επιβάτες. Τα έκτακτα μέτρα θα καλύπτουν επίσης καταστάσεις στις οποίες προκαλούνται ακυρώσεις λόγω αφερεγγυότητας αεροπορικής εταιρείας.